

Δοκίμιο για τη δουλειά της Ελληνικής Παιονιδου-Κυπρου.

ΤΟΥ ΚΡΙΤΙΚΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ

Η Ε.Π. υπηρετεί την κυπριακή λογοτεχνία κοντά μισό αιώνα, για την ακρίβεια 46 συναπτά έτη. Αφού τόσα μας χωρίζουν από την έκδοση της πρώτης ποιητικής συλλογής της «Παλάμη ανοιγμένη στον ήλιο» το 1964. Ανασκοπώντας τη συνολική εργογραφία της, στην οποία συγκαταλέγονται πάνω από τριάντα χωριστά βιβλία, βλέπουμε ότι αυτή, ανάμεσα σε άλλα, περιλαμβάνει δέκα ποιητικές συλλογές, ένα μυθιστόρημα, ένα βιβλίο με βιογραφικά διηγήματα, 18 βιβλία που ανήκουν στη σφαίρα της παιδικής - νεανικής λογοτεχνίας και άλλα τέσσερα ανέκδοτα θεατρικά έργα, που επίσης ανήκουν στην κατηγορία της παιδικής - νεανικής λογοτεχνίας. Δηλαδή, σχεδόν τα μισά βιβλία της ανήκουν σ' αυτή την κατηγορία.

Στο έργο της Ε.Π., η ποιήτρια ενυπάρχει και στα δημιουργήματα της παιδικής λογοτεχνίας και αντιστρόφως, η συγγραφέας της παιδικής λογοτεχνίας ενίοτε δίνει το στίγμα της και στην ποίηση της. Ας δούμε όμως ποιοι είναι οι κύριοι συνεκτικοί κρίκοι μεταξύ της ποίησης και της παιδικής λογοτεχνίας της Ε.Π.

Αν εντρυφήσουμε με λίγη περισσότερη προσοχή στο λογοτεχνικό εργαστήρι της, θα διαπιστώσουμε ότι σ' αυτό άφησε συνολικά τη σφραγίδα του η μακρά συνεργασία της με διάφορα έντυπα. Το στοιχείο του ρεπορτάζ λοιπόν, με την έννοια της περιγραφικότητας και της αφηγηματικότητας, ενυπάρχει τόσο στην ποίηση όσο και στην παιδική - νεανική λογοτεχνία της.

Ως δεύτερο συνεκτικό κρίκο μεταξύ ποίησης και παιδικής - νεανικής λογοτεχνίας της Ε.Π. θα κατέτασσα την ευρηματικότητα, την πλούσια φαντασία αλλά και την κοινωνικά στοχοπροσηλωμένη ευαισθησία της. Η ευαισθησία και η φαντασία της ποιήτριας λειτουργούν επικουρικά, υποστηρικτικά, υποβοηθητικά και για τη συγγραφέα έργων παιδικής - νεανικής λογοτεχνίας και το αντίστροφο. Αυτή η διεργασία είναι αμφίδρομη.

Τρίτο συνεκτικό κρίκο μεταξύ ποίησης και παιδικής - νεανικής λογοτεχνίας της Ε.Π. θεωρώ την πολυπλευρικότητα των προσεγγίσεων της και την ευρεία γκάμα των εστιάσεων της πάνω στο συγκεκριμένο θέμα ή πάνω στο συγκεκριμένο μύθο. Η ικανότητα της να εισέρχεται σε ποικίλους χώρους καλλιτεχνικής έκφρασης κι η ετοιμότητα της να ανταποκρίνεται την κάθε στιγμή στην κάθε πρόκληση που θα συναντήσει μπροστά της, μαρτυρούν την παρουσία ενός δημιουργού πολύπλευρου και ταυτόχρονα με συνείδηση του κοινωνικού ρόλου που διαδραματίζει ο δημιουργός.

Εξετάζοντας τα 18 τόσα βιβλία της Ελλης Παιονίδου που κατατάσσονται στην κατηγορία της παιδικής-νεανικής λογοτεχνίας θα επιχειρήσω ένα συνοπτικό, προσδιορισμό των κύριων χαρακτηριστικών τους λέγοντας ότι αυτά διακρίνονται για το σκέρτσο, την ανεμελιά, τη φαντασία, το χιούμορ, την ευρηματικότητα, τους έξυπνους και σπιρτόζικους διαλόγους τους. Παράλληλα, η ροή, ο ρυθμός του λόγου αλλά και το λεξιλόγιο που αυτός μετέρχεται είναι τέτοια που διασφαλίζουν την απνευστί ανάγνωση τους.

Εδώ θα δανειστώ τις επισημάνσεις του δημοσιογράφου και κριτικού Ανδρέα Κούνιου που κάνει λόγο για ...«ελκυστική μεταφορά συμπεριφορών της καθημερινότητας, δικές μας και των πλησίον μας, και, ταυτόχρονα, μετάδοση αρχών και αξιών, μακριά όμως από κουραστικούς μελοδραματισμούς και διδακτισμούς» (εφημ. Αλήθεια, 9.1.2009). Ο ίδιος κάνει επίσης λόγο για «όμορφες παρομοιώσεις με ισορροπημένες ανατροπές, με σπιρτάδα και ρυθμό», που και πάλι προσυπογραφώ. Γενικά όμως, όλα τα παιδικά βιβλία της Ε.Π. είναι χορταστικά σε φαντασία, συγκίνηση, δράση και περιπέτεια.

Ο όγκος, η ποιότητα, η συνέχεια και η συνέπεια στο συνολικό έργο της λογοτέχνιδας Ε.Π. την δεσμεύουν, νομοτελειακά και αναντίλεκτα, να δώσει και άλλο έργο στο αναγνωστικό κοινό της, παιδιά, έφηβους και ενήλικες. Αυτή είναι η μοίρα της, που την ακολουθεί, κοντά μισό αιώνα τώρα, με αφοσίωση, αγάπη και επιτυχία.

Ολοκληρώνω αυτή την τοποθέτηση με τα λόγια της ίδιας της Ε.Π. παρμένα από τον επίλογο του μυθιστορήματος «Το τραγούδι των σειρήνων». Τι χρειάζεται λοιπόν για μια ζωή γεμάτη; «Αρκεί ο άνθρωπος να' χει καρδιά παιδιού, μάτια μάγου και φτερά νεράιδας». Και η Ε.Π. διαθέτει και τα τρία αυτά προσόντα.

**Λευκωσία
Μάρτιος 2010**

Διαβάστηκε με την ευκαιρία της τιμητικής εκδήλωσης για την συγγραφέα από τον Σύνδεσμο Παιδικού-Νεανικού βιβλίου Κύπρου.